

JURNAL NECENZURAT

VASLAV
NIJINSKI

Traducere din limba rusă

RALUCA RĂDULESCU

Cuprins

<i>Nota editorului</i>	6
PRIMA CARTE. DESPRE VIAȚĂ	7
Caietul 1.....	9
Caietul 2.....	69
Caietul nr. 3.....	157
CARTEA A DOUA. DESPRE MOARTE	161
Caietul 3.....	163

CAIETUL 1

Am mâncat bine la micul dejun, căci am mâncat două ouă fierte moi și cartofi prăjiți cu bob. Îmi place bobul, numai că e uscat. Nu-mi place bobul uscat, căci nu are viață în el. Elveția e o țară bolnavă, căci e toată numai munți. În Elveția oamenii sunt uscați, căci nu au viață în ei. Eu am o menajeră uscată, căci nu simte nimic. Ea gândește mult, căci au lăsat-o fără urmă de vlagă în altă casă, unde a lucrat multă vreme. Mie nu îmi place Zürich, căci e un oraș uscat, cu multe fabrici și-apoi cu mulți oameni de afaceri. Mie nu-mi plac oamenii uscați și, din cauza asta, nu-mi plac oamenii de afaceri.

Menajera le-a servit micul dejun soției mele și verișoarei, dacă nu greșesc, așa se numește ruda care e sora soției mele, și Kirei, cu sora de la Crucea Roșie. Ea poartă cruce, dar nu le înțelege semnificația. Crucea este ceea ce a purtat Hristos. Hristos a purtat o cruce mare, iar sora poartă o cruciuliță micuță pe o panglicuță agățată de pălăria ei, care a luat-o la vale ca să lase să se vadă fâșiile. Surorile crucii cred că e foarte frumos și de-asta au păstrat obiceiul ăla pe care doctorii au vrut să li-l inoculeze. Surorile nu ascultă de doctori, căci fac lucruri

Respe care nu le înțeleg. Sora nu își înțelege rolul, căci atunci când cea mică mânca voia să o țină departe de mâncare, crezând că cea mică vrea dulciuri. I-am spus că „va primi desert după ce o să mănânce tot din farfurie“. Cea mică nu s-a supărat, căci știe că eu o iubesc, dar sora a simțit altceva. Ea a crezut că eu am corectat-o. Ea nu se schimbă, căci îi place să mănânce carne. Eu i-am spus de multe ori că e mizerabilă carnea. Pe mine nu mă crede. Ei cred că e ceva indispensabil carnea. Vor multă carne. După micul dejun râd. Eu, după ce mănânc, sunt obosit, căci îmi simt stomacul. Ei nu-și simt stomacul, ci simt agitația sângelui. După ce mănâncă ei se trezesc. Și copilul e treaz, de asemenea. Îl pun în pat, crezând că e o ființă slabă. Copilul e puternic și nu are nevoie de ajutor. Nu pot să scriu, mă încurcă soția mea. Ea se ocupă de toate lucrurile mele. Eu nu-mi fac griji. Ei îi e teamă că nu voi fi gata. Eu sunt gata, numai stomacul meu lucrează încă. Nu vreau să dansez cu stomacul arhiplin, iar din pricina asta nu mă duc să dansez câtă vreme stomacul meu va fi plin. Voi dansa când se va liniști și voi da totul afară din intestine. Nu mă tem de ridicol și de aceea scriu deschis. Vreau să dansez, pentru că simt, și nu pentru că sunt așteptat. Nu-mi place să fiu așteptat și de aceea mă duc să mă îmbrac. Îmi voi pune un costum de oraș, căci publicul va fi urban. Nu vreau să mă cert și de aceea voi face tot ce mi se va cere. Acum o să mă duc sus, în camera mea de îmbrăcat, căci am o garderobă bogată și lenjerie scumpă. Mă duc să mă îmbrac în haine scumpe, așa încât toți să creadă că sunt bogat. Nu-i voi lăsa pe oameni să mă aștepte și de aceea mă voi duce acum sus.

Eu am stat mult sus. Eu am dormit puțin și, când m-am trezit, m-am îmbrăcat. După haine, m-am dus pe jos la croitoreasă. Croitoreasa și-a făcut bine treaba. Ea m-a înțeles, căci i-am dat un cadou pentru soțul ei. Am vrut să o ajut, dar nu-i plac doctorii. Am forțat-o să se ducă la doctor. N-a vrut. Am vrut să-i arăt că nu-mi pare rău de bani. I-am dăruit soțului ei izmene și o cămașă de piele. I-am făcut acest cadou. A primit cadoul cu dragoste. Ea m-a înțeles, căci n-a refuzat. Eu o iubesc pe Negri, așa o cheamă. E o femeie bună. Trăiește într-o mare sărăcie, dar m-am dus la ea și i-am închis lumina electrică pe care o ardea fără motiv. A înțeles de ce am făcut asta și nu s-a supărat. I-am spus că și-a făcut treaba foarte bine. Ea va primi banii și cadoul meu. Ea nu are haine groase. O să-i dau eu o pufoaică groasă, cu glugă, ca să o poarte afară, drept palton. Mie nu-mi plac cadourile, dar îmi place să le dau săracilor ce nu au. Ei îi e frig. Ea face foamea, dar nu se teme de muncă și de aceea se lipsesc de ea banii. Are un băiețel de vreo șase ani și o fetiță de vreo doi. Vreau să le fac un cadou copiilor, căci sunt îmbrăcați foarte sărăcăcios.

O să-i dau puloverele mele sau altceva pentru copiii. Eu iubesc copiii. Și ei mă iubesc pe mine. Ea știe că eu iubesc copiii. Ea simte că nu mă prefac, căci sunt om. Ea știe că sunt artist și de-asta mă înțelege. Ea mă iubește. Eu o iubesc pe ea. Soțul ei cântă la vioară la hotelul Palace, unde oamenii își pierd vremea cu toate prostiile. E necăjit, căci cântă noaptea. Lui îi e frig, căci nu are haine groase. Îi place să cânte la vioară. El vrea să învețe, dar nu știe cum, căci nu are când. Eu vreau să-l ajut, dar mă tem că nu mă va înțelege. Eu pot să cânt la

Revioară fără să studiez. Eu vreau să cânt, mi-a mai rămas prea puțin timp.

Eu vreau să trăiesc mult. Soția mea mă iubește foarte tare. Ea își face griji pentru mine, căci azi am jucat foarte nervos. Am jucat intenționat nervos, căci publicul mă înțelege mai bine, dacă sunt nervos. Ei nu-i înțeleg pe artiștii care nu sunt nervoși. Trebuie să fii nervos. Eu am jignit-o pe pianista de la Gel Bar. Am greșit în rândurile de mai sus spunând că o cheamă Belvar. Îi vreau binele. Am fost nervos, căci Dumnezeu a vrut să provoace publicul. Publicul a venit să se bucure. Ea a crezut că eu dansez ca să-i înveslesc pe oameni, dar eu am dansat chestii ciudate. Lor le era frică de mine și de asta au crezut că vreau să-i omor. Eu n-am vrut să omor pe nimeni. Eu i-am iubit pe toți, dar pe mine nu m-a iubit nimeni și de aceea m-am enervat. Eu am fost nervos și de aceea am transmis acest sentiment și publicului. Publicul nu m-a iubit, pentru că voia să plece. Atunci am început să dansez ceva mai vesel. Publicul a început să se distreze. Credea că sunt un artist plictisitor, dar eu i-am arătat că pot să interpretez și lucruri vesele. Publicul s-a pus pe râs.

Eu am început să râd. Am râs dansând. Și publicul a râs în timp ce dansam. Spectatorii mi-au înțeles dansurile, căci voiau și ei să danseze. Eu am dansat prost, căci am căzut jos când nu trebuia. Pentru public nu a contat, căci am dansat frumos. El mi-a înțeles intențiile și s-a distrat.

Eu voiam să mai dansez, dar Dumnezeu mi-a spus: „Destul“. Și eu m-am oprit. Publicul a plecat. Arisstillorația și publicul bogat m-au implorat să mai dansez încă o dată. Eu

le-am spus că sunt obosit. Nu m-au înțeles, căci au insistat. Eu am spus că o singură arisstillorată are mișcări excitante. Ea a crezut că vreau s-o jignesc. Atunci i-am spus că ea simte mișcarea. Ea mi-a mulțumit pentru compliment. Eu i-am dat mâna și ea a simțit că am dreptate. O iubesc, dar simt că a venit să facă cunoștință cu mine. Ea iubește oamenii tineri. Mie nu-mi place viața asta și, ca atare, am rugat-o să mă uite, lăsând-o să simtă. Ea a simțit și de aceea nu mi-a mai dat posibilitatea de a continua să vorbesc. Eu voiam să vorbesc cu ea, dar ea a simțit pe dos. Eu i-am arătat sângele de pe piciorul meu. Ei nu-i place sângele. Eu am lăsat-o să înțeleagă că sângele înseamnă război și că mie nu-mi place războiul. I-am pus o întrebare despre viață, arătându-i dansul cocotei. Ea a simțit, dar nu a plecat, căci știa că joc teatru. Ceilalți au crezut că o să mă întind pe jos și o să-mi facă plăcere. Eu nu am vrut să complic seara și de aceea m-am ridicat la momentul potrivit. Toată seara l-am simțit pe Dumnezeu. El mă iubește. Eu îl iubesc. Noi am fost cununați. În trăsură i-am spus soției mele că astăzi e ziua cununiei mele cu Dumnezeu. Ea a simțit asta în trăsură, dar apoi a pierdut sentimentul. Eu am iubit-o și de aceea i-am dat mâna, spunând că îmi e bine. Ea simțea tocmai pe dos. Ea credea că n-o iubesc, căci eram nervos. Eu știu că soția mea vrea să se ducă la telefon. Eu am ieșit și am văzut-o pe soția mea în pijama. Ei îi place să doarmă în pijama. Ea mă iubește și de-asta m-a lăsat să simt că trebuie să urc în dormitor. Am urcat în dormitor și m-am întins în pat, dar am luat și caietul cu mine, ca să scriu în el ce mi s-a întâmplat azi.

Respectiv S-au întmplat multe azi și de aceea vreau să scriu. N-am trăit decât chestii de groază. Mie îmi e frică de oameni, căci ei nu mă simt, dar mă înțeleg. Mie îmi e frică de oameni, căci ei vor ca și eu să duc aceeași viață pe care o duc ei. Ei vor ca eu să dansez lucruri vesele. Mie nu-mi place veselia. Mie îmi place viața. Soția mea doarme lângă mine, iar eu scriu. Soția mea nu doarme, căci are ochii deschiși. Eu am mângâiat-o. Ea se simte bine. Eu scriu prost, pentru că îmi e greu. Soția mea oftează, căci mă simte. Eu o simt pe ea și de aceea nu răspund la oftaturile ei. Azi mă iubește cu sentiment. O să-i spun o dată că trebuie să ne căsătorim după cum simțim, căci eu nu vreau să iubesc fără sentiment. Acum o las baltă, căci ei îi e frică de mine. Ea crede că am înnebunit, dar eu îi știu ner... Eu nu pot să scriu, căci m-am gândit la un singur om toată seara. Acest om vrea să studieze muzica, dar nu poate, căci e sătul de ea. Eu îl înțeleg foarte bine, căci i-am spus că nici mie nu îmi place să studiez. Soția mea mă încurcă, fiindcă simte. Eu am izbucnit într-un râs nervos. Soția ascultă la telefon, dar se gândește la ce scriu eu. Eu scriu repede. M-a întrebat ce scriu. Eu am închis caietul în fața ei, căci voia să citească ce scriu. Simte că scriu despre ea, dar nu înțelege. Ea își face griji pentru mine și de aceea nu vrea să scriu. Eu vreau să scriu, căci îmi face plăcere să scriu. Azi vreau să scriu mult, căci vreau să spun mult. Eu nu pot să scriu repede, dar mâna mea scrie repede. Deja scriu mai bine, căci nu voi obosi prea repede. Scrisoarea mea e clară. Eu scriu clar. Vreau să mai scriu, dar vreau ca soția mea să doarmă.

Ea nu poate să adoarmă. E agitată. Vrea să doarmă, pentru că gândește. Nu vrea să doarmă, pentru că nu doarme. Știu că i-am făcut o impresie puternică. Ea mi-a înțeles sentimentele. Ea știe că eu sunt capabil să joc, căci e de acord cu faptul că am jucat ca Duse sau Sarah Bernhardt. I-am dat o sarcină grea. Ea nu înțelege ce e moartea. Ea nu se gândește la moarte, căci nu vrea să moară. Eu mă gândesc la moarte, căci nici eu nu vreau să mor. Ea cască, gândindu-se că eu vreau să dorm. Ea nu vrea să doarmă. Se teme că scriu de rău despre oameni. Mie nu mi-e frică să scriu, căci știu că scriu bine. Soția tușește și cască, subliniindu-le sensul, crezând că mă poate face să mă întind în pat și să dorm. Se uită la mine și se gândește că eu nu-i știu intenția. O cunosc bine. Nu vorbește, dar suferă. Vrea să mă facă să mă așez în pat să dorm, căci ea crede că e obosită. Ea e nervoasă, iar nervii sunt o chestie mizerabilă. Ea crede că eu trebuie să dorm. Eu i-am răspuns la căscat. Ea nu mă înțelege. Ea crede că eu sunt obosit. Eu nu sunt obosit. Mușchii mei sunt obosiți, dar eu nu sunt obosit. Eu le-am promis că o să le dansez, adică lor, aristiloraților, eu nu voi dansa pentru ei, căci ei cred că pot avea totul.

Eu nu vreau să le dau sentimentele mele, căci știu că ei nu mă vor înțelege. Eu voi juca la Paris foarte curând. Eu voi dansa singur în beneficiul artiștilor francezi săraci. Eu vreau ca artiștii să mă simtă și de aceea le ofer viața. Voi fi beat pentru a-i înțelege. Dacă Dumnezeu va vrea, mă voi duce cu ei la cabaret. Ei eu nevoie de mine, căci și-au pierdut sentimentul. Ei au nevoie de bani, iar eu le voi da. Ei mă vor uita, dar sentimentul lor va trăi. Eu vreau ca ei să simtă și de aceea voi

Respectând dansa la Paris în lunile ce vin, în beneficiul artiștilor săraci. Dacă vor, organizez eu tot. Nu trebuie decât să-mi plătească sejurul la Paris. O să-l întreb pe Astriuk¹ ca să îi cheme pe artiștii săraci să discutăm, căci eu le voi vorbi. O să le spun așa: „Ascultați! Eu sunt artist ca și voi. Noi suntem artiști și de aceea ne iubim unii pe alții. Ascultați, vreau să vă spun ceva de bine. Vreți?“ O să le pun o întrebare despre viață. Dacă vor simți, sunt salvat. Dacă nu vor simți, sunt un biet om patetic și demn de milă, căci voi suferi din cauza asta. Eu nu vreau să dansz la St Moritz, căci oamenii nu mă iubesc. Eu știu că ei cred că sunt bolnav. Mie îmi e milă de ei, pentru că ei cred că eu sunt bolnav. Sunt sănătos și nu-mi menajez puterile. Eu voi dansa mai mult ca niciodată. Vreau să studiez dansul și de aceea mă voi ocupa în fiecare zi câte puțin de dans. De asemenea, eu voi și scrie. Nu voi mai merge la serate. Mi-a ajuns pentru toată viața distracția asta. Mie nu-mi place să mă distrez. Eu înțeleg ce e distracția. Eu nu sunt un om al distracțiilor, căci știu că distracția e moarte. Distracția e moartea rațiunii. Mie îmi e frică de moarte și de aceea iubesc viața. Eu vreau să-i invit pe oameni să vină la mine, dar soția mea se teme de mine. Eu vreau să invit un evreu bătrân, care e rudă cu baronul Günzburg. Baronul Günzburg e om bun. El nu înțelege viața. El trebuie să se însoare și să aibă copii, iar el își chinuie soția cu faptul că vrea o viață distractivă. Eu știu că toți vor spune – „Nijinski e nebun“, dar nu contează, căci eu

¹ Astruc Gabriel (1864–1938) – jurnalist francez, dramaturg, manager și impresar teatral, critic muzical, promotor al muzicii rusești în Franța (n. tr.).

deja am jucat rolul nebunului în casă. Toți se vor gândi la asta, dar nu mă vor duce la casa de nebuni, căci eu dansz foarte bine și le voi da bani tuturor care îmi vor cere. Mie îmi plac nebunii, căci știu să comunic cu ei. Când fratele meu a fost la casa de nebuni, eu l-am iubit, iar el a simțit. Prietenii lui m-au iubit. Atunci aveam 18 ani. Eu nu-i contrazic pe nebuni și de aceea nebunii mă iubesc. Fratele meu a murit la casa de nebuni. Mama mea își trăiește ultimele ore de viață. Îmi e teamă s-o văd. Eu o iubesc și de aceea mă rog la Dumnezeu să îi dea încă mulți ani. Știu că mama și sora mea au fugit din Moscova de maximaliști¹. Maximaliștii le oboseau. Ele au fugit împreună cu Kocetovski², soțul surorii mele, și cu fiica lor, Ira, lăsând în urmă toată gospodăria. Ei sunt oameni buni. Eu o iubesc pe sora mea Bronia³. Kocetovski e un om bun. Pe el viața îl încurcă, căci trebuie să se gândească mult la bani. Și el se gândește la pictură. El se gândește să scrie. Lui îi place să fie scriitor. El scrie bine, dar nu cunoaște artele. Eu cunosc artele, căci le-am studiat. Soția mea mi-a tradus lucruri pe care nu le înțelegeam. Sună. E Tessa, care a venit să se distreze după spectacolul meu. Ea nu mă iubește pe mine, căci se gândește la distracție. Ea vrea s-o iau în trupa mea. Eu n-o pot lua, căci

¹ Într-o perioadă, termenul „bolșevic“ a fost tradus în diverse limbi străine cu cuvântul „maximalist“, iar „menșevic“ ca „minimalist“ (n. tr.).

² Alexandr Vladimirovici Kocetovski (1889–1952) – dansator, coregraf (n. tr.).

³ Bronislava Fominicina Nijinskaia (1891–1972) – balerină, coregrafă, profesoară de balet rusă, de origine poloneză. Sora mai mică a lui Vaslav Nijinski (n. tr.).

nu simte munca. Ea vrea să intre în trupă pentru confortul ei. Ea vrea să-și ajute soțul, dar nu se gândește la mine. Ei îi e indiferent ce fac eu. Ea se distrează când eu lucrez. Ea nu-mi simte iubirea. Eu i-am dăruit un inel și haine pentru ca ea să mă simtă. Eu am făcut pe îndrăgostitul, dar ea nu m-a simțit, căci ea bea vin. Soția mea îi dă vin, căci știe că ea bea pe furie. Ea e bețivă. Bețivii nu simt, căci se gândesc la vin. Și omul care ne face focul e bețiv. Și el bea încontinuu. E bolnav. Eu am presimțit și i-am spus că eu m-am îmbolnăvit cu multe zile înainte. El s-a îmbolnăvit și a lăsat toată casa să înghețe, în timp ce eu trebuia să îmi pregătesc costumele cu Negri. Eu nu o iubesc pe Tessa, pentru că bea și se distrează, dar o iubesc pentru că simte arta. Ea e proastă. Nu înțelege viața. Nu își poate face soțul să nu mai bea, ci dimpotrivă, bea și ea. Ea bea vin de Madeira, lichioruri etc. etc. Eu mă tem pentru ea, căci atunci când simte dansul, ea se leagănă. Soția mea nu se leagănă când simte dansul. Ea e o femeie sănătoasă, numai că gândește prea mult. Eu mă tem pentru ea, căci mă gândesc că poate o încurcă încercarea de a mă înțelege pe mine. Eu mă tem pentru ea, căci ea nu-mi înțelege scopurile. Ea simte multe, dar nu știe ce simte. Eu mă tem să-i spun, căci știu că se va speria. Eu vreau s-o influențez pe altă cale. Ea mă va asculta. Eu o ascult pe ea. Ea mă va înțelege, dacă alții îi vor spune că tot ce fac eu e bine. Eu mă aflu în fața unei prăpastii în care pot să cad, dar nu mi-e frică să cad și de aceea nici n-o să cad. Dumnezeu nu vrea ca eu să cad, căci mă va ajuta atunci când voi cădea.

Într-o zi am ieșit să mă plimb și mi s-a părut că pe zăpadă văd sânge, atunci am alergat după urme. Mie mi s-a părut că

cineva a ucis un om, dar el e viu, atunci am alergat în altă direcție și am văzut o urmă mare de sânge. Mi-a fost frică, dar am mers spre prăpastie. Am înțeles că urmele nu sunt de sânge, ci pi...t. Eu nu știu altă expresie și de aceea o scriu pe asta. Nu pot să învăț toate expresiile, dar îmi pare rău să pierd timpul. Vreau să-mi descriu plimbările. Când am ieșit în zăpadă, am văzut urme de schiuri, care se opreau înaintea urmei de sânge. Eu m-am temut că oamenii au îngropat un om în zăpadă, căci l-au străpuns cu bețele de la schiuri. M-am speriat și am fugit înapoi. Eu știu oameni care au frici. Mie nu-mi e frică și de aceea m-am întors, atunci am simțit că Dumnezeu mă pune la încercare, mă tem sau nu de el. Am spus cu voce tare: „Nu, eu nu mă tem de Dumnezeu, căci el e viața, și nu moartea.“ Atunci Dumnezeu m-a făcut să mă duc spre prăpastie, spunând că acolo e un om spânzurat, care trebuie salvat. Mi-a fost frică. Mă gândeam că mă ispitește diavolul, exact cum l-a ispitit pe Iisus când era pe munte, spunându-i: „Sari și atunci o să te cred!“ Eu m-am speriat, dar, rămânând o vreme pe loc, am simțit o forță care mă trăgea în direcția prăpastiei. Am pornit spre prăpastie, apoi am căzut, dar m-au ținut crengile copacilor, pe care nu le observasem. Atunci m-am mirat și m-am gândit că asta e o minune. Dumnezeu a vrut să mă pună la încercare. Eu l-am înțeles și de aceea am vrut să mă desprind, dar el nu m-a lăsat. M-am ținut multă vreme, dar la un moment dat m-am speriat. Dumnezeu mi-a spus că o să cad, dacă dau drumul la o singură creangă. Am dat drumul crengii, dar nu am căzut. Dumnezeu mi-a zis: „Du-te acasă și spune-i soției că ești nebun!“ Eu am înțeles că Dumnezeu îmi vrea binele și